

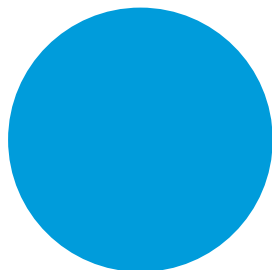
Kela|Fpa

Kelan rooli yhteistyössä

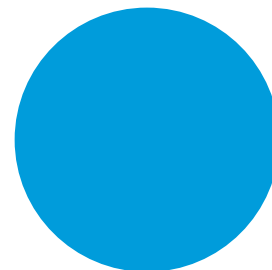
Työllisyyden edistämisen yhdyspinnat –verkostotilaisuus 4.10.2023
Marjukka Turunen

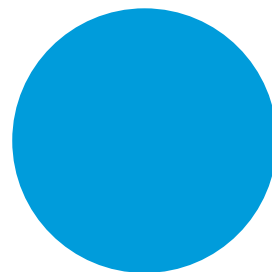
Mikä muuttuu vuonna 2025?

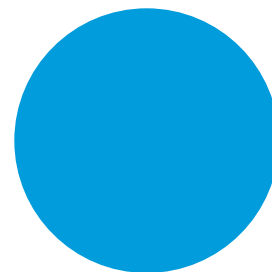
Vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä siirtyy valtiolta kunnille.

Kunnat hoitavat osan TE-toimistojen työttömyysturvatehtävistä. Harkintaa vaativat tehtävät keskitetään.

Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee työmarkkinatuesta perus- ja ansiopäivärahaan.

Monialaisen tuen yhteistoimintamalli uudistuu.

Kotoutumislain uudistus

- Eduskunta on hyväksynyt myös uuden lain kotoutumisen edistämisestä.
- Laissa säädetään viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä kotoutumisen edistämisessä siten, että otetaan huomioon sote-uudistuksesta ja TE 2024 -uudistuksesta aiheutuvat muutokset.
- Vastuu maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen suunnittelusta paikallistasolla on nykyistä vastaavasti kunnalla.
- Kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä laajenee niin, että kunnan tehtäväksi tulee laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma työttömille työnhakijoille ja työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille. Kunnalla on myös vastuu sovittaa kotoutumisen edistämisen palvelut yhteen muiden viranomaisten kanssa.
- Kelalla on rooli mm. asiakkaan tunnistamisessa ja ohjauksessa, palvelutarpeen arvioinnissa, suunnitelmien laadinnassa sekä näihin liittyvässä asiakastietojen vaihtamisessa.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- 1.1.2025 monialaisen tuen yhteistoimintamalli uudistuu
  - Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (ns. TYP-laki) kumotaan ja
  - tilalle tulee laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (ns. TYM-laki)
- Laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä säädetään
  - työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista sekä
  - nuorten monialaisen tuen yhteispalvelusta (nykyinen Ohjaamo-toiminta)
- Monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijat ovat
  - Työvoimaviranomaiset
  - Hyvinvointialueet ja
  - Kela

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela
  - arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen,
  - suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä
  - vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.
- Laissa ei säädetä uusista palveluista, vaan velvollisuudesta yhteensovittaa nykyiset lakisääteiset palvelut
- Yhteensovitettavia palveluja ovat työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut. Kuntoutuspalvelujen ohella Kela tarjoaa myös muita etuuksia koskevaa neuvontaa ja ohjausta.
- Lakiin sisältyvät myös tietojen käsittelyä koskevat säännökset, jotka ovat tarpeen tehtävien hoitamiseksi.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuus perustuu työttömän tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Nykyisistä TYP-lain mukaisista työttömyyden kestoon liittyvistä ehdoista luovutaan.
  - Työttömän voi ohjata monialaiseen palvelutarpeen arviointiin, jos työttömän työllistymisen arvioidaan edellyttävän yhteistoimintamallin mukaista työvoimapalveluiden sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluiden yhteensovittamista
  - Työtön voidaan ohjata monialaiseen palvelutarpeen arviointiin, jos hänen työllistymisensä esteenä ovat sellaiset työllistymiseen vaikuttavat työ- ja toimintakyvyn rajoitteet tai elämänhallinnan ongelmat, jotka eivät ratkea yksinomaan viranomaisten välisellä konsultaatiolla.
- Monialaisen tuen asiakkuus alkaa, kun monialainen palvelutarpeen arviointi aloitetaan. Palvelutarpeen arviointiin osallistuvat kaikki tarvittavat yhteistoimintamallin tahot.
- Kela osallistuu monialaisen työllistymissuunnitelman suunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen, jos työttömän palvelutarve edellyttää Kelan kuntoutuspalveluja.
- Monialaisen tuen asiakkuus päättyy, kun työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan yhteisen arvion mukaan työttömällä ei ole enää palvelujen yhteensovittamisen tarvetta.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuu hyvinvointialueen toimialueeseen. Jokaisen hyvinvointialueen alueella on monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia varten vähintään yksi monialaisen tuen johtoryhmä.
- Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela osoittavat monialaisen tuen yhteistoimintamalliin palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä. Johtoryhmä tekee yhteistyösopimuksen monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoimisesta ja resursoimisesta johtoryhmän toimialueella.
- Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela vastaavat yhteistoimintamalliin osallistuvan henkilöstönsä palkkaus- ja henkilöstökustannuksista.
- Monialaisen tuen yhteistoimintamallin järjestämiseksi ei TYP-laista poiketen enää edellytetä toimipisteitä.
- Valtakunnallista ohjausryhmää ei jatkossa enää aseteta. Yhteistoimintamallin toimeenpanoa, tavoitteiden valmistelua ja toteutumista tuetaan, seurataan ja arvioidaan osana työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan jaostotyöskentelyä.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- Toimijoilla on lakiin perustuva oikeus saada toisiltaan sekä käyttää laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi työtöntä koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin järjestämiseksi työttömälle (eli asiakkaan suostumusta ei tarvita).
- Toimijat tallettavat työtöntä koskevia tietoja monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut.
- Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta, joka myönnetään niille henkilöille, jotka hoitavat laissa tarkoitettuja tehtäviä.
- Toimijat tallettavat omiin rekistereihinsä tiedot asiakkaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin aikana saamista työvoimapalveluista ja sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista sekä palveluihin liittyvistä etuuksista siten kuin mainittuja palveluja ja etuuksia koskevissa laeissa säädetään.
- Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen rekistereihin saadaan tallettaa työtöntä koskevia tietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeellisia viranomaisen järjestämisvastuulla olevan palvelun tarjoamiseksi työttömälle.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

- Tavoitteena on, että yhteistoimintamallissa tunnistetaan aiempaa paremmin asiakkaiden monialaisen tuen tarvetta. Tällöin palvelut kohdentuvat nykyistä paremmin ja oletetusti myös monialaisen tuen asiakasmäärät kasvavat.
- Kuntoutuspalveluiden kysyntä todennäköisesti lisääntyy.
- Toinen todennäköinen muutos on hyvinvointialueiden vastuulla olevan työttömien terveystarkastuksiin ohjaamisen lisääntyminen.
- Nopeampi pääsy monialaisten palvelujen piiriin voi lyhentää työttömyyden kestoa, kasvattaa avoimille työmarkkinoille siirtyvien määrää ja vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja syrjäytymistä.

Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

- Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle.
- Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa nykyisen ohjaamotoiminnan kaltaista palvelua.
- Yhteispalvelu sisältää matalan kynnyksen monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.
- Palvelun tavoitteena on tukea nuoren osallisuutta, arjessa pärjäämistä ja toimijuutta, koulutukseen siirtymistä ja työllistymistä sekä tarvittaessa monialaista asiakasprosessia.
- Tuen tulee rakentua niin, että nuorille tarjotaan tavoitteellisesti ja matalalla kynnyksellä koulutukseen, työhön ja elämänhallintaan tukevaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta sekä vaikuttavia palveluita ilman viiveitä.

Kela järjestää (Kelan kuntoutuslaki, KKRL 566/2005)

Julkinen

1

Ammatillinen kuntoutus ja nuoren ammatillinen kuntoutus

Tavoitteena on, että asiakas saa heikentyneen työ-, opiskelu- tai toimintakykynsä tueksi

- palvelua työllistymisen edistämiseen, työssä pysymiseen ja sinne palaamiseen
- palvelua opiskeluun pääsemiseksi ja opintojen edistämiseen.

Vaativa lääkinnällinen kuntoutus

Tavoitteena on, että sairaudesta tai vammasta huolimatta asiakas kykenee työskentelemään tai selviytymään arkielämän toiminnoista paremmin.

Kuntoutuspsykoterapia

Tavoitteena on edistää psyykkistä sairautta sairastavan asiakkaan työ- ja opiskelukykyä sekä tukea opintojen edistymistä, työelämässä pysymistä ja työelämään siirtymistä tai sinne palaamista.

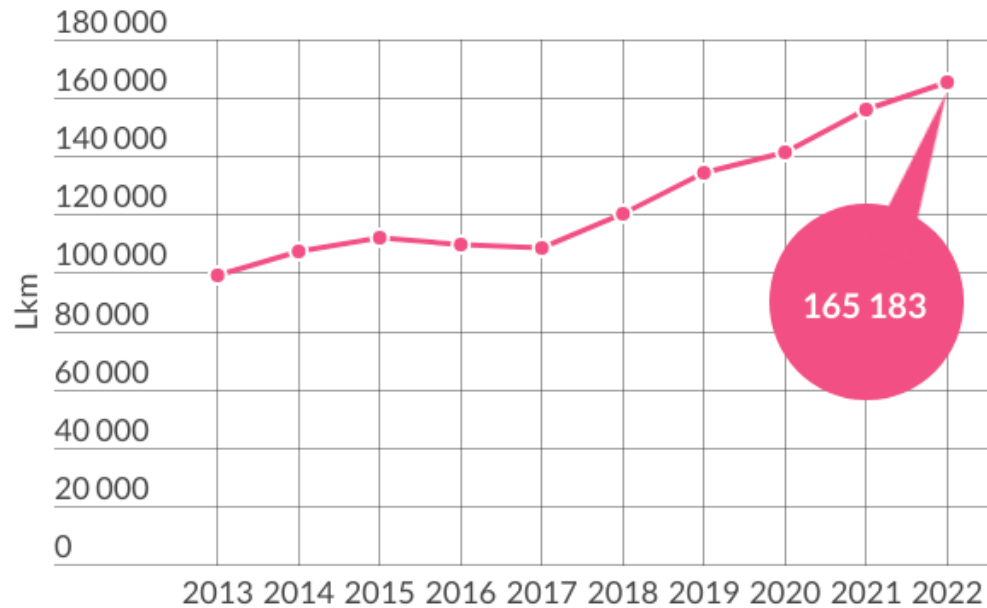
Harkinnanvarainen kuntoutus

Tavoitteena on tukea asiakasta arjen ja työn toiminnoissa sekä kuormittavissa tilanteissa sairauden kohdattua.

Kuntoutuksen asiakkaat vuonna 2022

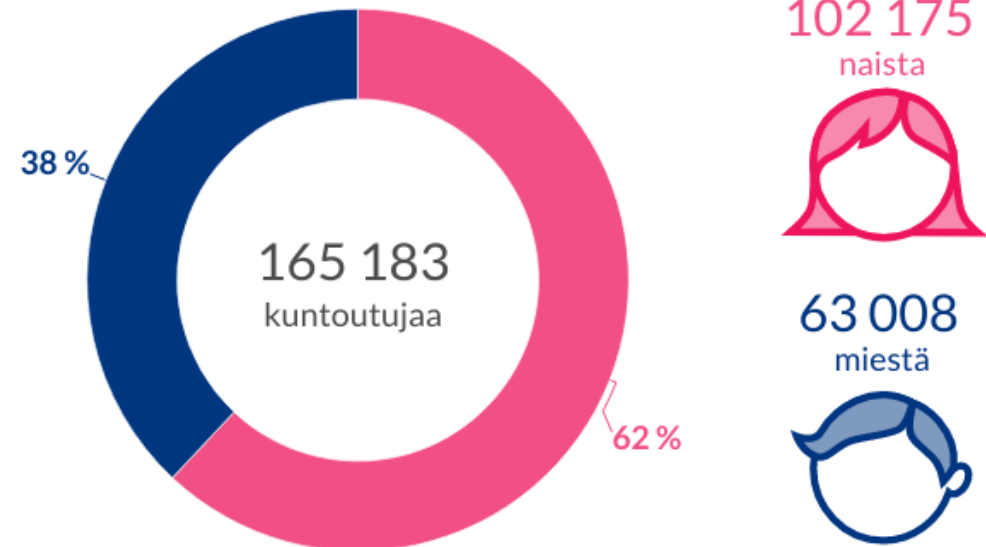
Asiakkaiden määrä on kasvanut lähes 70 % vuosina 2013–2022

Kuntoutusasiakkaat 2013–2022

Suurin osa kuntoutusasiakkaista on naisia

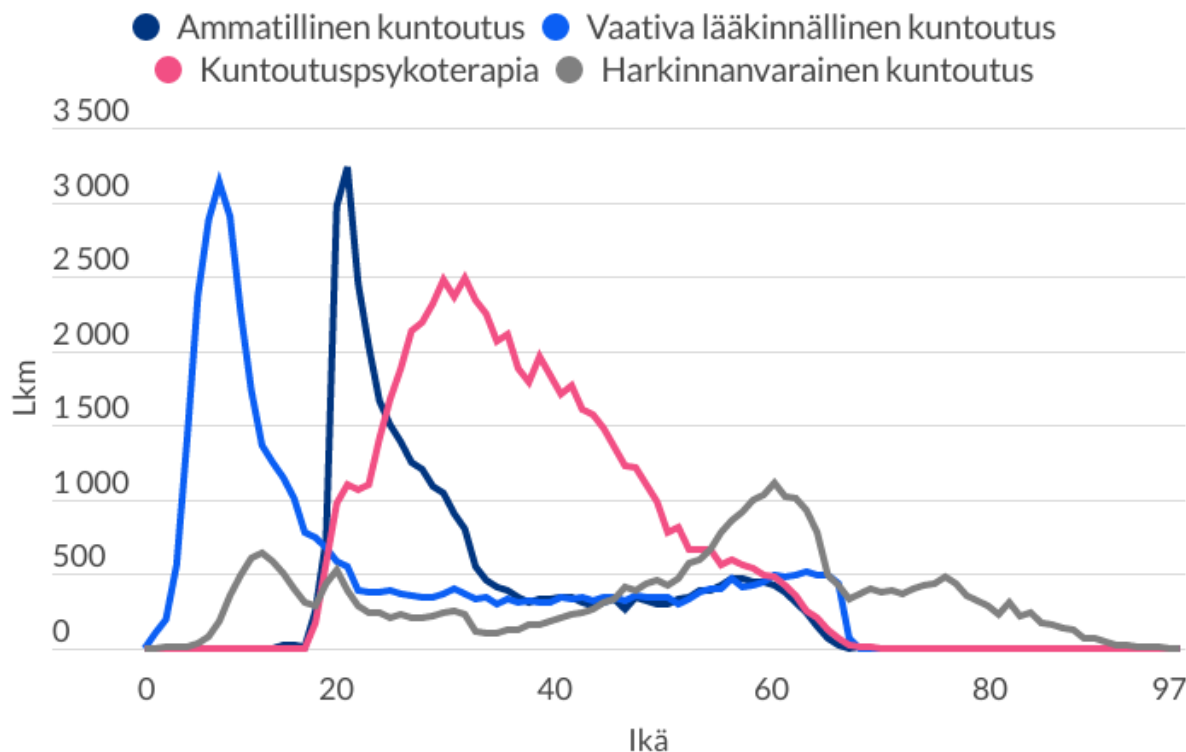
Kuntoutusasiakkaat sukupuolen mukaan

Kuntoutuksen asiakkaat vuonna 2022

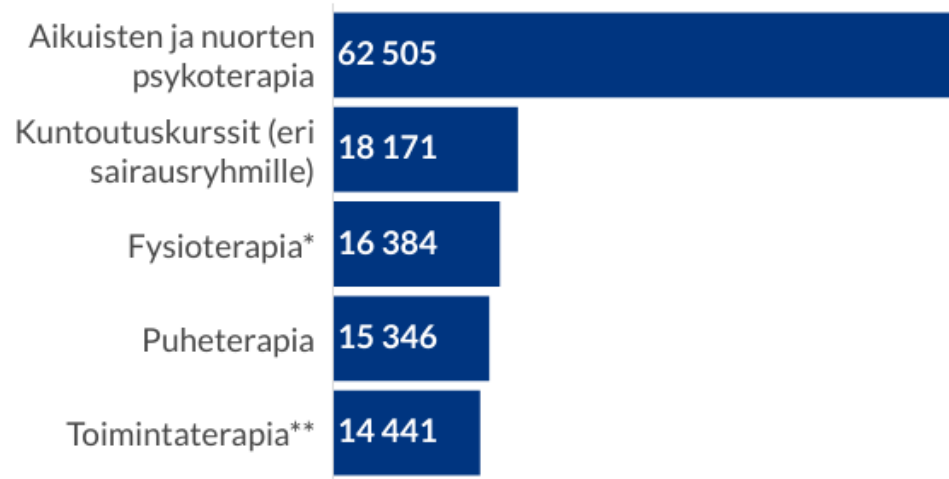
Kuntoutuksen tarve on erilaista eri ikäryhmissä

Kuntoutusasiakkaat ikäryhmittäin

Top 5 kuntoutuspalvelut

Viisi yleisintä kuntoutuspalvelua asiakasmäärän mukaan

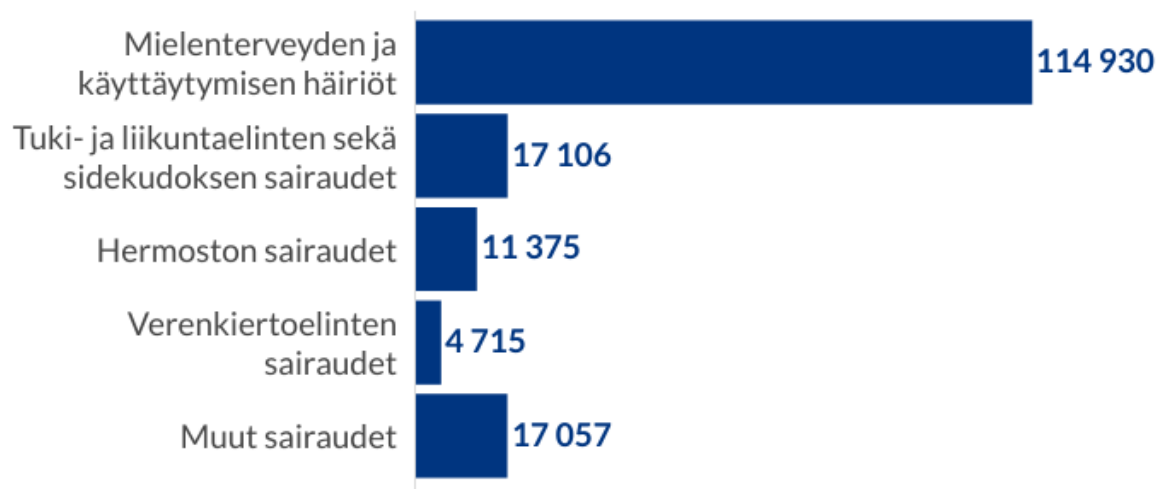
*Sisältää lasten ja nuorten fysioterapian

**Sisältää lasten ja nuorten toimintaterapian

Kuntoutuksen asiakkaat vuonna 2022

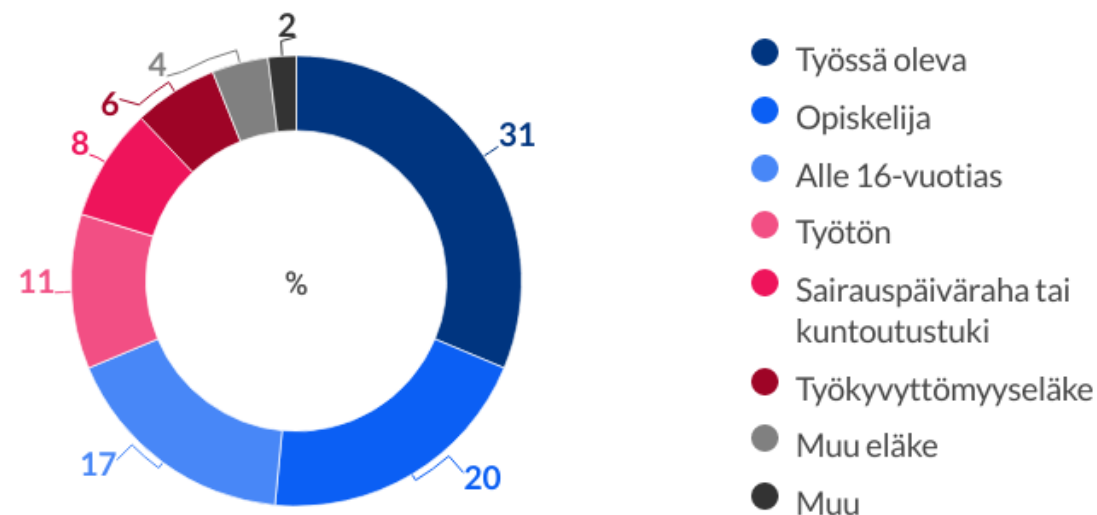
Kuntoutus kohdistuu asiakkaisiin, joiden sairaus aiheuttaa todennäköisimmin työkyvyttömyyttä

Kuntoutusasiakkaat sairauspääryhmän mukaan

Puolet kuntoutusasiakkaista on työssä olevia tai opiskelijoita

Kuntoutusasiakkaiden tilanne ennen kuntoutuksen alkua

Mitä Kelan ammatillinen kuntoutus tarkoittaa?

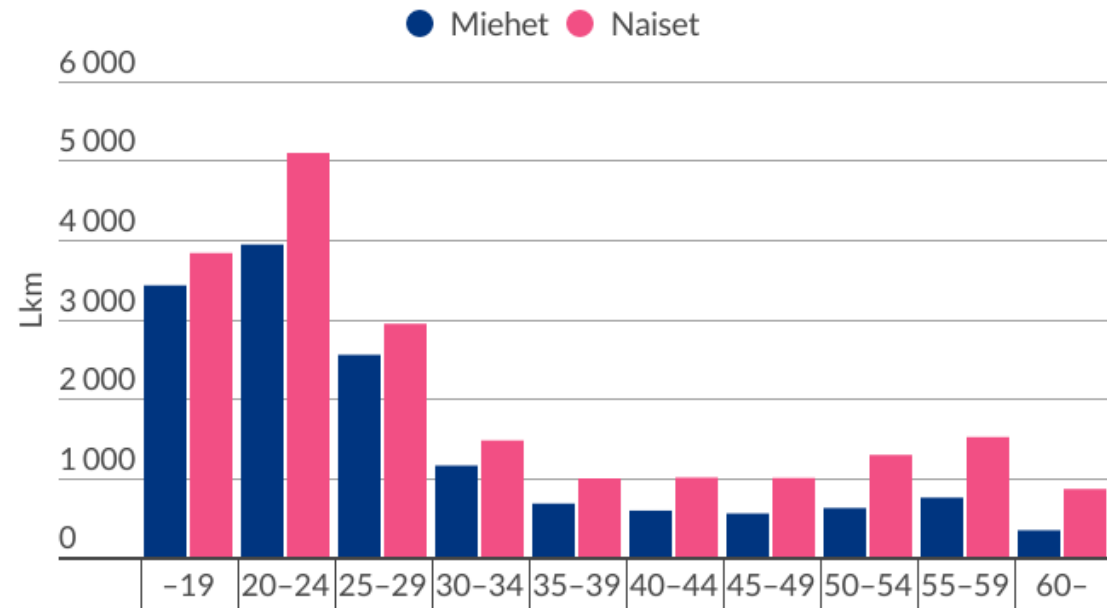

- Kuntoutuksen avulla tuemme nuoria ja työelämästä poissaolevia aikuisia kohti opiskelua ja työtä.
- Se voi olla selvittelyä, tilanteen arviointia, kokeilua, valmennusta, koulutusta, apuvälineitä tai tukea yritystoimintaan.
- Järjestämme kuntoutuspalveluja ja tuemme kuntoutuksen aikaista toimeentuloa.
- Palveluntuottajamme toteuttavat asiantuntevasti kuntoutusta ympäri maata.
- Toteutamme kuntoutusta Kelan kuntoutuslain 6§ ja 7a§ mukaisesti.

Ammatillinen kuntoutus (KKRL 6 § ja 7a §) vuonna 2022

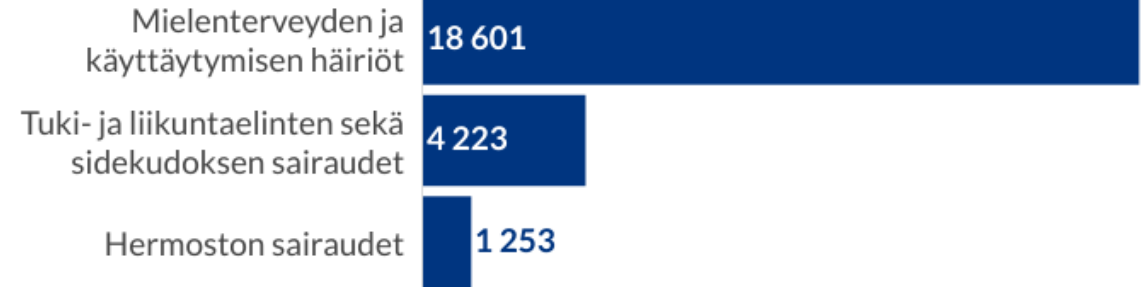
Ammatillisen kuntoutuksen asiakas on tyypillisimmin alle 30-vuotias nuori

Kuntoutusasiakkaat ikäryhmittäin

Tyypillisimmin kuntoutusasiakkaalla on mielenterveyden tai käyttäytymisen häiriö

Kolme yleisintä sairausryhmää asiakasmäärän mukaan

Työttömän henkilön kuntoutustarpeen tunnistaminen – miten se näkyy Kelassa?

KUKA tunnistaa?

- Perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido
- Työttömien terveystarkastukset
- Muut kumppanit esim. TE-asiantuntija, sosiaalityöntekijä, TYP:n asiantuntijat, Ohjaamojen asiantuntijat, Etsivä nuorisotyö, työpajojen henkilökunta

MITEN tunnistetaan?

- Asiakkaan terveyteen ja sairauteen liittyvät tutkimukset, moniammatillinen tiimi+ osaaminen
- Kumppanit arvioivat asiakkaan toimintakykyä (arviointivälineet) ja käyttävät yhteisiä ohjeita
- Asiakkaan tarinan kautta

MILLOIN tunnistetaan?

- Asiakkuuden tai hoitosuhteen käynnistyttyä tai jatkuessa muissa kuin Kelan palveluissa
- Eri sosiaalietuuksien käsittelyn yhteydessä (sairauspäiväraha, TK-eläke, työttömyysturva, perustoimeentulotuki)

MITÄ tunnistamisen jälkeen?

- Toimijoiden väliset keskustelut ja yhteistyö yhdyspinnoilla
- Palveluiden oikea-aikaisuuden arviointi
- Asiakkaan ohjaus Kelan kuntoutukseen

Kela|Fpa®

Kiitos!

marjukka.turunen@kela.fi